

**VIERING
VAN
SACRAMENTS DAG**

*Het brood dat ik zal geven is mijn vlees ten bate van
het leven van de wereld.*

*De mensen raakten daarover
met elkaar in discussie en zeiden:
'Hoe kan hij ons zijn vlees te eten geven?'*
(Johannes 6)

INTREDE.**Lied.** Aan wat op aarde leeft (2c)*t.: H. Oosterhuis
m.: J. Vermulst***WELKOM.**

Sacramentsdag, oorspronkelijk
op donderdag gevierd om de band
met Witte Donderdag te benadrukken.
Een katholiek feest dat de andersdenkende
christelijke overheid van ons land
destijds verbood openlijk te vieren.
Een paar eeuwen geleden werd
het weer wel mogelijk en vierden
de katholieken dit feest mede
als demonstratie van hun identiteit,

De tijden zijn veranderd.
Protestant en katholiek maken 't
elkaar niet moeilijk meer.
Maar er gaat ook geen processie en
fanfare meer over fleurige bloembedden
door kinderen op straat gelegd.

Welkom u allen hier
omwille van elkaar
in Gods naam samen.

+

Lied. Aan wat op aarde leeft (1c.)**SCHULD BEKENNEN.**

V. Bracht ik vrede
waar wordt geruzied -
liefde
waar haat bestaat -
waarheid
waar de leugen heerst.

Gaf ik vertwijfelden
vertrouwen -
wanhopigen moed -
bedroefden uitzicht.

Vergeef ons om
het licht gedooft,
het recht geschonden -

om de liefde
niet opgebracht,
het goede nagelaten.

**A.: VERGEVEN WIJ ELKAAR EN
GOD EN GOED ONS ALLEN.**

BEZINNING.

Woord en lied

A.: Verbreek de kilte (c1)*t.: Sytze de Vries
m.: Willem Vogel*

*Brood bereid uit koren,
in de aarde ontkiemd en
van ion en regen opgeschoten.*

A.: Verbreek de kilte (c2)

*Brood met liefde en plezier voor
elkaar bereid en gebroken, met elkaar
in vrede gegeten.*

A.: **Verbreek de kilte (c3)**

*Brood voor anderen uit de
mond gespaard en
wereldwijd gedeeld.*

A.: **Verbreek de kilte (c1)**

GEBED (DagHammar skjold)

V.: *Geef me een zuiver gemoed -
om U te zien;
een nederig gemoed -
om U te horen;*

*een liefdevol gemoed -
om U te dienen;
een gelovig gemoed -
om U te beleven.*

*U die ik niet ken
en toch toebehoor;
die ik niet kan volgen en me
toch de weg hebt gewezen*

van tijd tot eeuwigheid.

A.: **Amen**

Lied. *t.: M. Zagers
m.: W. Vogel*

A.: **We zijn geen vreemden voor elkaar
al spreken we andere talen.
We zijn geen vreemden voor elkaar
we zijn van een zon de stralen.**

K.: We vormen een geheel
en jij en ik zijn deel -

A.: **waar een mens lijdt
lijdt heel de wereld.**

EERSTE LEZING. Uit het joodse boek Exodus

In die dagen stelde Mozes het volk in kennis van alle woorden en wetten van God en liet jonge Israëlieten runderen als brandoffer voor de Heer opdragen. Hij las aan het volk het verbondsboek voor. En het volk verzekerde alles te doen wat de Heer had gezegd. Toen sprenkelde Mozes het bloed over het volk en sprak: 'Dit is het bloed van het verbond dat de Heer met u sluit.'
(Exodus 24,3-80)

Orgelakkoorden

en uit de brief van de
latere christenen aan de joden

Christus is de hogepriester van het echte heil. Zijn priesterschap is groter en volmaakter dan het vorige. Het bloed van zijn offer is zijn eigen bloed en niet dat van runderen . . . Hij heeft zichzelf aan God geofferd als smetteloos offer dat onze ziel zuivert. Daarom is Hij middelaar van een nieuw verbond: zijn offer bevrijdt van de zonden die onder het eerste verbond zijn bedreven.
(Hebreeën 9, 11-15)

- A.:** We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
al zien we met andere ogen.
We zijn naar 't zelfde beeld gevormd
door een Levensgeest bewogen.
- K.:** We vormen een verband
zijn aan elkaar verwant -
- A.:** waar een mens sterft
sterft heel de wereld.

HET EVANGELIE.

Johannes 6,51-58

In die tijd zei Jezus: 'Ik ben het levend brood dat uit de hemel is neergedaald. Wie van dit brood eet leeft in eeuwigheid. Het brood dat ik zal geven is mijn vlees ten bate van het leven van de wereld.' De mensen raakten daarover met elkaar in discussie en zeiden: 'Hoe kan hij ons zijn vlees te eten geven?' Jezus sprak daarop tot hen: 'Voorwaar, voorwaar ik zeg je: Wie mij eten en drinken, hebben eeuwig leven en ik zal hen doen opstaan op de laatste dag. Want ik ben eten en drinken voor hen. Zoals ik door de Vader die leeft gezonden ben en leef door Hem, zo zullen zij leven door mij.'

- A.:** We zijn een leven onderweg
al volgen we andere wegen.
We zijn een leven onderweg
en wie komt geen ander tegen.
- K.:** De grond van dit bestaan
in vrede samengaan
- A.:** wie één leven redt
redt heel de wereld.

MEDITATIE.

In de ervaring van onze ware natuur ervaren wij ook onze saamhorigheid met alle anderen. De reden om aan die tekort komen aandacht te besteden is dan niet meer omdat ethische normen en geboden dit verlangen, maar omdat we de fundamentele ervaring hebben bij elkaar te horen. Zolang wij als mensen ons 'ik' niet teboven komen hebben we geboden nodig. Hebben we eenmaal onze eenheid met elkaar ervaren, dan is liefde geen gebod meer maar de vanzelfsprekende uitdrukking van onze eigen natuur, - niet langer iets wat wordt voorgeschreven, maar de situatie van de mens die zichzelf van nature teboven, tebuiten gaat. Voor de mensheid is dit nog steeds toekomstmuziek. Maar een menswaardig bestaan zal ons niet lukken zolang we deze eenheid met alles en allen niet ervaren en beleven.

(Willigis Jager)

Het evangelie is vandaag - sacramentszondag - genomen uit het opvallende Evangelie, dat is ontstaan in de christengemeenschap van Johannes. Deze zachtmoedige volgeling van Jezus is na het heengaan van Jezus op zeker moment uit Palestina en de Jeruzalemse christengemeente weggegaan. Met Petrus vormde hij het eerste leidersduo van de jonge christengemeenschap en heeft als zodanig nog een goodwill-bezoek gebracht aan het vanouds vermaledijde Samaria in 't noorden. Daarna komt zijn naam in de oudste historie van 't Palestijnse Christendom niet meer voor. (Hand. 8)

Gezien de meditatieve inhoud en mystieke sfeer van zijn Evangelie en ook van zijn Brieven, lijkt 't duidelijk waarom Johannes de wijk heeft genomen.

In Palestina en met name in Jeruzalem werd in de pioniersjaren van de Jezus'-Beweging de controverse tussen het gevestigde jodendom en de christen-joden steeds harder en scherper. Zij die in rabbi Jezus geloofden werden gezien als nieuwlichters die veel onrust brachten in 't land.

De christenen - ze zagen Petrus inmiddels als hun eerste man - gaven de joden eenzijdig en zonder pardon de schuld van de kruisiging van Jezus. En ook in 'hun leer, hun verkondiging' ontnamen zij het oude jodendom openlijk het meest dierbare wat het bezat: de overtuiging dat God middels Mozes 'n blijvend verbond met hen had gesloten. *'Dit is het bloed van het verbond dat de Heer met u, volk van Israel, sluit'* had Mozes hen verzekerd. Maar in een brief aan de christenen-van-joodse-afkomst bezweert de schrijver - wie 't ook is - dat *'Jezus door het offer van zijn eigen bloed middelaar van een nieuw verbond is geworden'*. Het is voor ons, nu en hier, moeilijk aan te voelen, maar hiermee ontnamen de christenen het joodse volk z'n wezenlijke identiteit en 't heilige geloof dat hen steeds op de been hadden gehouden.

Deze broederstrijd van joden en jodenchristenen kon Johannes, apostel van de liefde, niet aanzien en hij was weg voordat Jezus afscheidswaarden bij brood en beker door de christenen in Palestina werden 'bijgesteld' tot:

'Mijn lichaam voor u gebroken, - mijn bloed van het nieuwe verbond voor u vergoten.'

Deze 'eucharistische' waarden kom je in het evangelie van Johannes niet tegen, want zó zijn ze in Palestina pas ontstaan nadat hij daar weg was.

Maar Johannes herinnerde zich Jezus' eigen waarden op die bewuste avond nog heel goed en sprak die ook uit wanneer zijn gemeenschap het afscheid en het testament van Jezus vierde.

'Zie, mijn vlees' moet Jezus gezegd hebben.

Jezus' moedertaal heeft geen woord voor lichaam; dat kan hij die avond dus ook niet gezegd hebben.

'Mijn vlees' was een gebruikelijke zegswijze om zichzelf uitdrukkelijk en vastberaden te poneren. Niet zo ongewoon als op 't eerste gezicht lijkt.

Om iets kracht bij te zetten zeggen wij ook wel 'over mijn lijf', 'uit je lijf laten' en 'er met heel je lijf voor gaan liggen' waarbij - voor wie 't verstaat - lijf en lijf staan voor 'de mens totaal'.

Zo heeft Jezus zich met de dood voor ogen overtuigd en overtuigend vereenzelvigd met het brood, met het leven, - het 'Brood des levens'.

Op het einde van zijn leven sprak Jezus niet over zijn offer, het verbond of zijn dood, maar beleed hij met brood in z'n handen zijn oer-vertrouwen in 't gegeven en gedeelde leven, waarvan liefde 't hart is en dat tot voltooiing komt.

Niet het ritueel van brood en beker - al wordt het nog zo opgesmukt - is het centrum van christelijk leven, maar dit oer-vertrouwen in het leven en in de zin van wat je doet, door Jezus voorgeleefd.

Als ik me afvraag wat ik nu precies nodig heb, dan voel ik in mij het diepe verlangen te mogen leven in de geborgenheid en de kracht van een alles overstijgende liefde. Niet zweverig of verheven, maar rustig en eenvoudig; opgaand in een onvatbare realiteit die diepe innerlijke liefde en vrede brengt.

*Tot op het bot en tot in alle uithoeken van m 'n ziel
ervan door-drongen zijn dat mijn ware identiteit meer
is dan ik ben, dat ze ligt voorbij de grens van tijd en
ruimte, - dit vervult me met dankbaarheid. Het sterkt
me te weten dat er een Liefde is die hemel en aarde en
alle levende wezens ten diepste doordringt en leven
geeft.*

(Claire Vanden Abbeele 2009)

Kort orgel

BELIJDENIS

Lied. De kerk is daar (3c) *t.: Adrie Bosch
m.: Willem Vogel*

ONDERBREKING Brood en Beker
Collecte

Lied

BROOD EN BEKER

V.: In het brood is
het graan, de akker.
In het brood is
de wassende maan,
de brandende zon.

In het brood is
de boer die ploegt,
de hand van de bakker.

In het brood is de Bron
en proef ik het mysterie
van de Ene in het al.
(Hein Stufkens)

GEDACHTENIS.

Bid voor die ziek zijn, tobben,
in het ongewisse verkeren.
Denk aan die bij hen waken,
hen liefdevol terzijde staan.

Bid voor die ons zijn voorgegaan.
Voor allen die, hoe ook waar ook,
omkwamen van honger en dorst,
door geweld het leven lieten;
zelf, waarom dan ook, de dood zochten;

voor allen met wie wij brood en beker
van nabij hebben gedeeld
en die ons ontvallen zijn.
In eerbiedige gedachtenis noemen wij bij naam:

Er zij licht, vrede, rust.

GEBED AAN TAFEL Gezongen, gezegd

A.: **Laat de liefde** (1c.) *t.: Sietze de Vries
m.: Willem Vogel*

V.: *Voor ons die zien hoe koren
opschiet uit de aarde en
dat graan van het land komt -*

*voor ons die in brood de aarde
proeven die het laat groeien,
de zon die het warm koestert,
bron en regen die het drenken -*

*voor ons die weten dat brood
in 't zweet des aanschijns
gezaaid gemaaid geoogst
en met zorg bereid wordt -*

*voor ons is brood
wat het was in Jezus' handen:
sprekend teken
van het mysterieuze leven,
waarin alles en allen delen en
dat zich eens als Licht en Liefde
zal openbaren -*

*voor ons is te eten geven
met anderen genade delen -*

*voor ons is te eten vragen
allernaasten, medemensen
deelgenoot maken
aan het geluk dat we beleven,
de moeite die we doen,*

*aan de zorgen die we kennen,
het verdriet dat we hebben -
voor ons is samen eten,
alledag thuis en vandaag samen hier:
tijd en eeuwigheid,
aardedonker en hemels helder
delen met die bij ons zijn en
met allen die ons zijn voorgegaan.*

A.: **Laat de liefde (1c.)**

*Daarom eten wij nu dit brood,
om goed te weten
dat alle leven is gegeven
en dat alwat is en alwie zijn
met elkaar het bestaan delen
tot alles zal zijn voldragen.*

*Daarom drinken wij de beker,
om goed te weten
dat wij zijn geroepen,
om lief en leed, zoet en zuur
van harte met elkaar te beleven
en trouw te doen wat te doen staat
tot alles zal zijn voltooid.*

*Bid daarom
zoals ons geleerd is te bidden.*

ONZE VADER

Gezongen

COMMUNIE.

Brood en
leven delen.

*Deel brood en beker.
Deel met Hem het leven
waarin wij één zijn en
waarvan God het hart is.*

ONDER DE UITREIKING.

Lied.

GEBEDEN

Gezegd en gezongen

A.: **Wat in mensen leeft
aan vreugde en verdriet
het wordt gedragen
op de woorden van een lied.**

t.: M. Zagers
m.: W. Vogel

*Om 't licht waarin we opstaan
om het duister waarin we neergaan -
wij allen samen . . .
besef jezelf, herken je in de ander
en beken je tot het leven gegeven.*

**A.:   Wat in mensen leeft
aan droom en visioen
het staat geschreven
in verhalen nu en toen.**

*Om het brood dat we eten
het water dat we drinken -
wij allen samen . . .
weet wie je bent, breek en deel
en beken je tot het leven gegeven.*

**A.:   Wat in mensen leeft
aan twijfel en geloof
het houdt ons gaande
als een stille stem van hoop.**

*Om de aarde die we bewonen
het wonder dat we beleven -
wij allen samen . . .
ben jezelf bewust, draag zorg
voor ziek en zwak, oud en alleen
en beken je tot het leven gegeven.*

**A.:   God die ons omgeeft
Uw schepping niet verlaat
naar wie wij leven
hart en ziel van wat bestaat.**

ZEGENWENS.

V.:   *Zegenen wij elkaar met hart en handen
met raad en daad in Gods naam,   +*
      Vader Zoon en Heilige Geest.

A.:   Amen.

ORGELSPEL